

Ad frivolas calumnias, et cavillationes sophisticas Danielis Hoffmanni Doctoris Theologiæ. Responsio ministrorum Ecclesiae Bremensis, Qua monetur Hoffmannus, ut suo se pede metiens, & secum habitans, ad sobrietatem sapere discat, neq[ue] supra quàm sapere oportet, sapiat.

<https://hdl.handle.net/1874/422201>

AD FRIVOLAS
 CALVMNIAS, ET CAVILLA-
 TIONES SOPHISTICAS DA-
 NIELIS HOFFMANNI
 Doctoris Theologiae.

R E S P O N S I O
 MINISTRORVM ECCLESIAE
 BREMENSIS. *Qua monetur Hoffmannus, ut suo se pede metiens, & secum habitans, ad sobrietatem sapere discat, neq; supra quam sapere oportet, sapiat.*

B R E M A E
 EX OFFICINA TYPOGRAPHICA
 Theodori Glückstein.
 ANNO MDCCCIII.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY NATHANIEL BENTLEY

IN TWO VOLUMES
THE SECOND VOLUME
CONTAINING THE HISTORY
FROM THE YEAR 1700
TO THE PRESENT TIME
BY NATHANIEL BENTLEY

BOSTON: PUBLISHED BY
J. B. ALLEN, 1825

Nitium omnis peccati Superbia est, inquit Siracides. Id in Daniele Hoffmannum, Theologum nouitium, confidentem, audacem, Verissimè congruere, non solum mores eius fastuosi, illis ipsis ut audimus, quibus cum quotidie conuersatur, penè intolerabiles, sed etiam Scriptum recens euulgatum, cui titulum fecit primæ partis *Questionum & Responsonum*, euidentissimè ostendit: In quo de grauissima *Cena Dominica* controuersia, arrogantissimè iudiciū sibi sumens, & in magna, quam sibi erroris sui opinione tribuit, autoritate, nihil nisi conuitia in alios spirans, & Caullationes Vanissimas inani & obscuro Verborū strepitu ebuccinans, ex Contumelia & insectatione aliorum, famam laudemq; sibi Comparare: & turgido atq; affectato Sermonis grandiloqui genere, & Sophismatum prestigis fraudulenter excogitatis, Controuersiam *ωπει πηλοῦ καὶ διαβολίας* Verborum *Cena Dominica*, inuoluere atque ob-

obscurare magis, quàm sincerè & candidè explicare conatur.

Respondebunt autem maledicentia & Sophistica huius ostentatoris, (si modo dignum responsione iudicauerint) ij, quos nominatim ad respondendum prouocauit.

Nostra uerò Ecclesia Confessionē (quam Anno ab hinc tertio extorserunt nobis Calumniam nostrorum aduersariorum) cum nulla re lacepsitus à nobis, in suo illo Scripto petulantissimè traducere, & ministerium nostrum exquisitis Conuitiis procaciter deformare conatus sit: Etsi (ut Cypriani uerbis utamur) Errantis imperitiam silentio spernere, quàm respondendo dementis insaniam augere malueramus: Tamen ne diffidentia esse uideatur, (ut idem ille Cyprianus ait) si taceamus, & dum criminationes falsas refutare contempnimus, crimen uideamur agnoscere: quanta breuitate fieri poterit refutabimus illa, qua superbus iste, non tam Theologus, quàm Sophista, magno sed frustraneo conatu cōtra nos afferre molitur. Vnus est enim locus in Confessione à nobis

nobis germanicè edita, quem calumniando
& sinistrè interpretando pervertere audet:
Quem Latinè conuersum subijciemus prius,
quàm calumnias Sycophantæ istius refute-
mus. Hæc igitur verba nostra fuerunt.

Si quis velit, simpliciter atq; omnino remoue-
re figuram omnem à propositione principali insti-
tutionis Cœna, & solum litera inhaerere, nulla decla-
ratione adhibita, Ei cogitandum sanè fuerit, an
non hac ipsa ratione, omne inter externa signa gra-
tiæ, & res signatas discrimen tollatur, quod tamen
in Ecclesia retineri necesse est, cum signum & res
signata nequaquam unum & idem esse possint, se-
cundum Substantiam & naturam suam: Sed
disparata sint & maneant. Illud enim terrenum,
hoc verò Cœleste quiddam est. Qua de causa &
D. Lutherus scripsit, Turpissimum esse, uel unum
inueniri Episcopum, qui nesciat Sacramentum à
Corpore Christi distinguere, quæ sic differunt,
ut nec oriens nec occidens tantum differant.

Nec verò sublato discrimine inter signa & res
signatas, aliud sequi potest, quàm Stabilis seu
Confirmatio uniuersa illius idolatriæ, quæ inde
usq; ab initio mundi ex prauo intellectu & abusu
Sacramentorum extitit. Si enim Sacramentales
locutiones omnes, sine figura ulla accipiende sunt,
an non Sacramenta Dei pro Deo ipso habebun-
tur? aut cerè Deus, eiusq; efficacia diuina signis
inclu-

Confess.
Brem.
O iiij.

includetur? Perinde ut Chaldaei ignem Sacrum, quem Orimasda vocabant, & postea Israelita arcam faderis, & serpentem aeneum in deserto numinis loco habuerunt, & Papista adhuc hodie hostiam Consecratam idoli instar habent, & Christum nominant. Palam enim dicunt, hoc quod Sacerdos manu sua tenet, Dominum Deum nostrum esse, & quoties in Celebratione Missae hostiam eleuant atq; ostentant, adorari eam a Populo iubent, & per Plateas, & circum oppida, & in agris solenni pompa circumferunt, & pixidi inclusam in templis proponunt, ut adoretur a praeerentibus, & hunc totum culum Christo ipsi exhiberi sentiunt.

Quod cum fidei Christiana fundamento aduersetur, & non nisi horribilis idolatria haberi & nominari possit, Caecum esse oporteat, qui in tanta luce videre atq; intelligere nolit, Sacramentales locutiones per figuram aliquam accipiendas esse, SIVE SYNECDOCHE illa nominetur, ut Lutherus, Brentius, Bucerus loquuntur, Sive METONYMIA SACRAMENTALIS, ut Philippus & alij multi eruditorum loqui solent.

Quod si quis operam nauauit literis, & in scholis dedit, quomodo gradus praedicationum discernantur, quae sit regularis, quae figurata praedicationis, & quod discrimen sit inter tropos & figuras, ei ut hanc disputationis partem attentius Consideret, sequentes Commonefactiones, quae sunt percipi-

perspicua & evidentes, cogitandas proponimus.)

Disparata sunt, seu differunt hæc duo in usu
Cœnæ, quo ad Substantiã, & proprietates naturales,
Signum & res signata: Signum est Panis Eucha-
risticus factus ex frugibus terræ. Res signata est
Corpus Christi, quod Filius Dei ex Maria Vir-
gine matre assumptum personaliter & inseparabi-
liter sibi Vniuit.

Vniuersaliter autem disparata, id est, quo-
rum Substantia diuersæ sunt, Vnum idemq; esse
non possunt, quandiu non mutantur neq; commif-
centur: Neq; propriè, vel regulari & Synonyma
predicatione Vnum de altero dici potest: Sed
quoties de se inuicem predicantur, aut figurata
est, aut inusitata predicatio. Ex quibus hæc, vi-
delicet inusitata predicationis forma (quam in
suis illis Dialecticis Erotematis Philippus Me-
lanthon sic nominat) tantum ad propositiones de
Filio Dei pertinet, quæ vera sunt per Communi-
cationem Idiomatum: (Etsi non diffitemur quas-
dam rectius nominari fundamentum Communi-
cationis Idiomatum ut verbum caro factum est.)

Non igitur potest hæc propositio, Hic Panis est
Corpus Christi, vel regularis, vel inusitata predi-
catio esse, sed Sacramentalis figura seu predicatio
rectius nominabitur.

Præterea Si Panis Eucharisticus, siue figu-
rata, aut Sacramentali predicatione simpliciter
& propriè Christi Corpus diceretur: Necessario
A + confes.

consequi oporteret: Etiam de pane dici posse, quod pro nobis factus sit *Victima in ara crucis*, Imò quacumq; de Corpore Christi, siue humiliationis siue glorificationis tempore uerè dicuntur, ea de pane quocq; propriè dici possent: iuxta axioma quod de regulari prædicatione in scholis traditur: *Quicquid est prædicatum prædicari, est & prædicatum subiecti.*

Famè verò sani omnes intelligunt, panem consecratum nequaquam pro nobis traditum, neq; mortuum pro nobis, neq; resuscitatum, neq; glorificatum, neque in calos ad dexteram Dei euectum esse. Quæ omnia tamen de naturali Corpore Christi rectè uerèq; dici possunt.

Non constat igitur hæc propositio (*Hic panis est Corpus Christi, quod pro nobis est traditum*) regulari & Synonyma prædicatione, sed est figurata seu Homonyma.

Hæ Syllogismi ita euidentes sunt, ut Papistæ etiam ultro fateantur, Si panis in Cena substantiam suam retineat, hanc propositionem, *Panis est Corpus Christi, impossibilem esse per omnem potentiam propter implicationem Contradictionis.* Idq; de speciebus Panis etiam concedunt: Propriè & regulariter dici non posse: *Ista Species est Corpus Christi pro nobis traditum.* Vnde & demonstrativum Hoc, post consecrationem, non ad panem aut speciem panis, sed ad id quod per transubstantiationem ex pane factum sit, Videlicet

cet ad ipsum Christi Corpus referunt, mirificis præ-
stigiis interim ludentes de appellatione Vagi indi-
vidui De quo, qui volet Scripta illorum inspicere
re poterit, cum lingua Vernacula, apud Plebeios
homines minus commode ista exponi possint

Fatentur & hoc Papista, Si quis propositionē
Christi ad eum modum interpretari velit, sicut
Scholastici quidam facere ausi sunt, & hodie plē-
riq³ ex aduersarijs nostris acerrimè dimicant, ut
equipollentia statuatur inter has propositiones:
Hoc est Corpus meum: Et sub hoc, vel in hoc pane
est Corpus meum: Tūm nequaquam retineri li-
teram. Ita enim pro Hoc, aiunt, adverbium Hic
reponi, quasi dixerit Christus. Hic est corpus
meum: Non autem, Hoc est Corpus meum, &c.

Hactenus locus ille, quem ex Confessio-
ne nostra rūm Sophisticè deprauandum, tūm
Sycophanticè exagitandū Matæologus Hoff-
mannus sibi proposuit, Vèl vt glaucomam ob
oculos iuuentuti scholastica offunderet, Vel
vt labem & maculam aliquam ministerio
nostro aspergeret.

Est enim thesaurus hic in lingua situs
superbis atq³ inuidis, qualem se esse argu-
tator iste prodit, Vt quæstui habeant Malè
loqui de melioribus.

Videamus ergo, quomodo in theatrum
producat suam ipsius, secundum Polybij di-
ctum, anxiosam & arrogantiam.

I. *Primum enim ex sua natura atq; inge-
nio alios aestimans SUPERBI & arrogan-
tis esse, ait, de hoc argumento scholastico in scripto
Hoffman germanico SINE NECESSITATE dis-
pag. 29. putationem institueret. Et ut semel Verecundie
fines egressus gnauiter sit impudens, a no-
bis prouocari fingit eos, qui in scholis, doctrinam
de predicationibus didicerint. Quin & in dubio
hoc nos proposuisse nugatur, num sint aliqui ra-
les perinde, ac si ipse cum suis vix a limine salu-
tarint ea, quae nos propius cognouerimus.*

Nobis verò, (cum propositum esset,
quàm fieri posset evidentissimè, ob oculos
ponere aduersariis nostris Vanitatem accu-
sationis illius, intētata nobis ab ipsis, Quòd
falsò doceremus: Pertinere verba Christi ad
modū predicationis figuratū) iustissima fuit
allata necessitas demonstrādi, non nos sed e-
os ipsos falli, qui modū predicationis figura-
tum esse negant in propositione illa. Panis
est Corpus Christi pro nobis traditum,

Iste

Iste verò superbus & arrogans Conu-
rtiator, cum neq; Occasionem neque Scopum
disputationis nostræ consideret, quam ne-
cessitatem allegare potest, Cur tam petu-
lanter ac procaciter nos incessat, non prouoca-
tus à nobis, sed ut ipsemet sese viuis colori-
bus depingit, Suarum laudum predicator super-
ciliosus, temerè sibi blãdiens atq; inconsideratè nos
prouocans? Idque ad eum modum. ut præ su-
percilio & fastu, quo non à limine salutaf-
se, sed exhausisse se omnia putat, ne quidem
Vim atq; proprietatem Sermonis Vernaculi
animaduertere potuerit amplius.

Nam quia ex aduersariis illis nostris, à
quibus accusati fueramus, aliquos fore per-
suasum nobis erat, qui non planè rudes es-
sent preceptorum Dialecticæ: Monendos
hos putauimus, ut vel ex vulgaribus Dia-
lecticæ præceptis, quæ in scholis aliquando
didicissent, agnoscerent, falsò errorcm nobis
in eo tribui, quòd modum attributionis præ-
dicati ad subjectum in propositione illa Cæ-
næ figuratum nominaremus. Ergo Non (ut
iste fingit, prætextum querens suis aduer-
sus

sus nos injurijs ac contumelijs) quenuquam nos prouocauimus, sed ab alijs prouocati, respondere de his, quæ Criminis loco objecta nobis fuerunt, coacti fuimus: Neq, nos alijs anteferre, sed rationem sententiæ nostræ reddere, & si qui Commonefactionem nostram admitterent, eos ab iniquissimis accusationibus aduersus nos abducere uoluimus.

II.
Pag. 29.

*Non autem contentus reprehensione Consilij nostri, Vt fetociam ad festum quem pra se feri intolerabilem addere uideatur. (Ita enim homini isti mos gerendus est, ut Echo uerborum ipsius ad authorẽ resultet.) Naturam uocum & prædicationum à nobis confundi ait. Eho uerò bone Vir, Confunderene tibi naturam Vocum & prædicationum uidentur, qui uerba singula à modo attributionis expressè discernunt? Quig, inculcant toties, se contra aduersarios suos in hac Causa hoc ipsum contendere, Quod nimirum in hac propositione; Hoc est Corpus meum, quod pro uobis traditur; non regularis seu Synonyma, sed figurata siue homonyma sit prædicatio? Fallor is ergo & fallis, pluresque errores
Cumulas*

Cumulas Hoffmannē (ut rursus verba tua tibi reponamus,) dum quæ toties in Scriptis nostris occurrunt, aut Callidè dissimulas, aut impudenter negas.

III.

Postea præmittere nos dicis explanationi argumentorum nostrorum lumen ex discrimine inter Tropos & figuras, neq; tamen eius usum nos habere ais. Et quasi solus sapias, Reliqui autem, quos ex alto despicere videris, velut umbra vagentur; Pueriliter exultas in Tropis & figuris discernendis, Cum nemo sit vel leuissimè tinctus literis, qui non intel- ligat, Figure nomen latius patere quàm tro- pi. Quam verò tu negas à nobis positam esse applicationem huius distinctionis, eam non so- lum oculis cernere, sed manibus palpate cer- te potuisses, nisi animi tui morbus te pro- hibuisset. An enim qui figuratam PRÆ- DICATIONEM esse dicunt in proposi- tione Christi, eo ipso non satis significant, se figuram referre ad Complexum integrum? In hoc enim de attributione prædicati ad Subjectum agitur.

IIII.

Quod autem non simpliciter figuratam, Pag. 29. b
diximus

diximus predicationem esse: in eo cum fateri
cogaris, differentiam nos monstrare voluisse inter
Communes locutiones figuratas & Mysticas.
Quid est quod calumniaris, non satis commo-
de nos locutos esse, Item laborare nos in sententia &
perspicuitati deesse, cui lumē accendere voluerimus?
Quae quorsum tendant, ita obscure proponis,
ut te ipsum intelligere quae dicis, non pute-
mus. Si enim agnoscis, Suggestere nos voluisse,
ut tu barbarē loqueris, Communium & my-
sticorum troporum & figurarum discreptionem,
Cur ais, nos figuratarum predicationum Classes
distinctas neglexisse? An qui Communes &
mysticas figuratas discernit, is Vnam atque
eandem Classē omnium figurarum consti-
tuit? Cur autem Synecdochen Lutheri p̄ntō
(nimirum Sacramentali) repugnare negas.
Philippi verò Metonymiam Sacramentalem ca-
lumniosè abijcis? Cum nos quidem ad λογομα-
χίαν vitandam de diversis appellationibus
figurarum (de quibus ne ipsi quidem gram-
matici inter se consentiunt) eodem sensu v-
tramq; interpretati simus, non de nudis sig-
nis, sed de exhibitione rer signatae in usu
signi legitimo? Quid ergò de larua singularis
tropi

tropi blateras? Cur Metonymia Sacramentalis definitionem probatam confici posse negas? Cur prædicati significatum peruertere à nobis ais contra declarationem Christi? Perinde quasi non ejus Corporis, quod pro nobis traditum est, sed imaginarij alicujus & phantastici Corporis, (quale vos sub pane delitescere fingitis) exhibitionem & *κωκυλλά* in usu Sacramenti ponamus?

Sed hæc tu quasi leui velitatione commissa, abrumpens, tandem ad Syllogismos nostros accedis.

V.

Et in primo illo non probare te dicis, quòd Syllogismum numero distinctum polliciti, variarum rerum intricate Coaceruationi studuerimus: Et in medio relinquere te scribis, num rem extricare aut non potuerimus, aut voluerimus, quorum Neutrum sit laudabile, cum nescire turpe sit arroganti sibi præ alijs eruditionem peculiarem, Noluisse verò malitiosam habeat fraudem omnibus bonis fugiendam. Profectò verum est, quod dici solet: Nihil tutum est à morso Sycophantæ. Nihil enim tam planè, tam circumspectè dici potest, quod lior hominis improbi calumniari aut peruertere non soleat.

at. Prouocamus autem ad iudicium lectoris candidi, utrum Sciolus iste, (qui quòd alios sibi eruditionem peculiarem arrogare scribit, haud dubiè mutato nomine, de se intelligi voluit) siue voluntatem, siue facultatem perspicue proponendi animi nostri sententiam desiderare hoc loco in nobis iure poterit.

Quid enim planius est hoc Syllogismo nostro, si ad præcepta artis reuocetur?

Nunquam possunt disparata, proprie aut regulariter de se inuicem dici, sed quoties id fit, aut figurata, aut (quam speciem Philippus primum addidit propter doctrinam de filio Dei) inusitata est prædicatio.

Hæc autem sunt disparata: Panis Eucharisticus, & Corpus Christi.

Ergo de Pane non prædicatur Corpus Christi proprie ac regulariter, Cumq; nec inusitata prædicatio huc congruat (quam Philippus tantum ad propositiones de filio Dei incarnato refert) figuratus est haud dubiè modus prædicationis in hac propositione: Panis est Corpus Christi.

Sed

*Sed in germanico, ais, pluribus verbis, res
varie intertextæ, & ut tu loqueris, coæternata
sum? O Aristarchum perspicacem, aut Vitili-
tigatorem potius futilem. Declarationis
causa, & præcidendi Cavillationes adversa-
riorum studio, illa sunt addita, quæ tu ca-
lumniaris omitti debuisse. Quæso te verò, si
prætermissa illa à nobis fuissent, an non tu,
quæ contendendi libidine æstuas, vocife-
raturus esses declarationis causa addi debu-
isse? Quid igitur nisi paremiam proverbia-
lem tibi opponamus, quæ Salvator noster ad
Iudeos utitur? Cui assimilabitur generatio
istæ? Similis est puerulis, qui sedent in foro,
& acclamant Sodalibus suis, ac dicunt: Ti-
bia cecinimus vobis, & non saltastis, Lamen-
tati sumus vobis, & non planxistis.*

*Verùm quia nominatim deinceps reci-
tas, quæ in syllogismo nostro desiderare te
dicis, age videamus quæ illa sint.*

VI.

*Disiunctivum Syllogismum, ais, nos insti-
tuisse, cuius maior propositio trium sit partium,
propter tres species prædicationum: Et vel Oscit-
tantiam vel dolum habere nugaris, quòd paulo
antè lectores tales postulaverimus, qui tantum,*

B

quid

quod regularis, quid figurata predicatio sit, norint. Inusitata certe, inquis, imprimis noscenda esset, Vt qua de remotione eius tandem subiunguntur, probari possent. Hac tua sunt, qui dum in Scirpo, quod aiunt, nodum quæris, utrumq; & dolum & oscitantiam tuam prodis. Ideo enim discrimen inter Regulares & figuratas predicationes prius disertè inculcavimus, quod veteres, siue Peripateticos, siue Patres, siue scholasticos, has duas tantùm species, non plures posuisse constet, Idq; eo ipso significavimus, quod Damasceni bimembrem divisionem toties allegavimus: Videlicet quod predicatio omnis, aut Synonyma sit, que regularis est: aut homonyma, que est figurata,

Quia tamen D. Philippus bono consilio tertiam speciem predicationis addidit, propter doctrinã de Filio Dei, hanc quoq; in Syllogismo à nobis proposito minimè dissimulavimus, Sed ad predicationes Sacramentales illam non congruere ostendimus. Quod nunc quoq; sine vlla dubitatione asserere posse videmur, cum autor ipse, qui primus hunc modum predicationis in preceptis Dialecti

lecticis posuit, nunquam ad Sacramentales
propositiones, sed expressè atque disertè ad
eas tantùm, quæ vel unionem personalem
describunt, vel quæ per Communicationem
Idiomatum vera esse dicuntur, prædicatio-
nem inusitatam retulerit?

VII.

Pag. 30. b

Quale verò artificium Sycophanticum
est, Cum etiam in vöculas singulas inqui-
rens, Censoria Virgula tanto cum supercilio
Hoffmanne, notas, quòd diximus: Univer-
saliter duo disparata non posse unam aliquam rem
esse. Hæc, inquis, particula, (Universaliter) in
germanico, cuius compositio nimis sit horrida, ita
posita est, ut non tantùm imperitior dubitare possit,
num sit distinctio in disparatis determinatio, an
verò ad negationem pertineat, sed etiam constante
posteriore, ambigua Syntaxis maneat, num eadem
particula quantitatis moderamen, vel Quantita-
tis maxima indicationem præstet, hoc est, num
hæc sit sententia: Unam rem non esse alteram, in
universum scilicet: num verò hæc: Univer-
saliter verum esse, quòd una nequeat esse altera. Pri-
or sententia esset parata effugio, si obiceretur in-
stantia, quam isti formantes thesin tum animo &
verbis non essent complexi. Qui. n. negat, quòd
aliquid se hoc vel illo modo universaliter habeat,
particularia omnia non destruit. Sed natura ar-

argumentationis postulat, ut uniuersalem Negationem intelligas.

Quæso te, quid est nodum in scirpo querere, Si hoc non est? Et nostrâ ne, an tua Oratio obscura est & horrida? An non, qui in germanico idiomate dicit: Das durchaus vnd in gemein/was zweyerley vnd vnterscheiden ist / kan nicht ein einiges ding sein / hoc ipsum significat, quod prorsus nulla disparata, vnum aliquid secundum substantiam seu essentiam esse possint, Idq; tuipse, volens nolensq; fateri cogeris: Ipsam naturam argumentationis postulasse, ut uniuersalis negatio intelligatur.

VIII.

Pag. 31. Qualis etiam illa est Cavillatio qua sequitur? Nondum mittere possum inquis, Vocem uniuersaliter. Negatio enim duplex distinguitur datur per particulam disiuctiuam. I. Vnum non posse esse alterum. II. Neque proprie vnum de altero dici posse. Posterior admittit notam maximam Quantitatis, quia modum proprium determinatum habet, in quo uniuersalitas comprehensa est. Prior verò non restricta ad certum impossibilem modum, latior relinquitur, ideoq; uniuersalis negatio, quod vnum sit alterum, incommoda est, reijciens etiam ea, que natura sua non complectitur. Non inquam, rectè dicitur: nullo modo

do rerum disparatarum unam posse esse alteram.
Non enim satis est, mutationem & confusionem
excepisse, quod ipsum tamen impertinenter fit, ut
postea dicitur, sed manet modus possibilis, qui
neg. mutationem, neg. confusionem habet: Ut
cum dico, Panis est Corpus Christi. Hac cum
vera sit oratio, & unum esse alterum disertè dica-
tur, citra mutationem & confusionem, non omnes
modos posibles exceperunt: qui quod de modo lo-
quendi obseruarunt, in modo essendi prius conside-
rare debuissent. Aut si hoc excipere noluisent, id
quod tamē intentio illorum flagitabat, interim mo-
dum essendi necesse fuisset, ita certo genere describi,
ut uniuersalitati citra instantiam locus posset esse.

Non dubitamus lectorem legentem
ista, Delium natatorem requirere. Ita velut
ex antro Trophonio egressus fastuosus iste
Theologus, & vultum tetricum, & oratio-
nem obscuram præ se fert. Et tamen, si Dis
placet, perspicuitatem in alijs maiorem de-
siderat. In quo ne officio nostro deesse videa-
mur, conabimur planius efferre non modo
nostram sententiam, sed etiam, quæ in con-
trarium afferuntur ab hoc aduersario no-
stro.

De disparatis ergo utrumq. negavi-
mus.

mus, I. Quod unum possit esse alterum.
II. Quòd propriè unum de altero dici possit.
Ex his concedit Cavillator iste, Veram esse
posteriolem propositionem, quòd scilicet nulla
disparata regulariter de se inuicem predicari que-
ant. Agnoscit enim hanc vniuersalem nega-
tiuam veram esse: Priorè verò illam negat
vniuersaliter verã esse, quòd videlicet nulla
disparata possint esse res una & eadem. Mu-
tat autem fraudulentè & Sophisticè
tùm verba, tum sententiam nostram.
Quòd enim à nobis dictum est, Re-
rum disparatarum una, non potest esse altera,
id est, Substantia in disparatis non potest
esse eadem, id per fallaciam plurium inter-
rogationum, transformat in hanc proposi-
tionem: Nullo modo rerum disparatarum una po-
test esse altera, Et vt instantiam assevera-
tioni nostre opponat, exemplum profert
sumptum ab vnione Sacramentali, que non
mutat substantiam, sed relationem tan-
tùm. Neg, verò quisquam negauit, Panem
mutatione Sacramentali fieri & esse Cor-
pus, id est, Sacramentum Corporis Christi.
Neg.

Neg^o de hoc queritur, Sed probet iste, si potest; Panis essentiam esse ipsissimam essentiam Corporis Christi. Quod ne Papistæ quidem dicere audent, qui pro mutatione Sacramentali, (de qua veteres Scriptores loquuntur) transubstantiationem inuenerunt, Ideoq^{ue} non essentiam panis dicunt esse Corpus Christi, sed ex eo, quod panis fuit, jam Corpus Christi factum esse docent.

Nec verò exceptione nobis opus fuit ad removendam hanc instantiam, quam Octavus iste Sapientum profert, cum manifestissimum sit, de disparatis ita uniuersaliter nos locutos esse, ut intelligi facile posset, unam rem non posse esse alteram, videlicet quò ad essentiam. At panis nequaquam est Corpus Christi per essentiam, seu essentialiter ac substantialiter. Quid igitur aliud facit sublimis iste Theologia dictator, quam quòd in mari verborum, ut est apud Oratorem græcum, pradonem agit? In ijs verò, quæ addit, fortassis Carneadeum acumen ostentare voluit.

Negat rectè à nobis dictum esse: Quod

I X.

B 4

vna

*una Disparatarum rerum, non sit altera (quam-
diu non mutantur neq; misceantur) Hæc, inquit,
exceptio mutationis & commixtionis impertinens
est. Quæ verò causæ tam graues sunt repre-
hensionis istius?*

Pag. 32.

*Primum ait, Quia mutatio nimis generaliter
appellatur, cum nequaquam omnis mutatio ob-
stet negationi. Non enim quævis mutatio efficit,
ut unum fiat alterum, sed essentialis tantum.*

*Quasi verò Circumstantiæ verborum,
quibus in germanico contextu vsi sumus,
non ostendant euidenter, mutationis no-
men, hoc loco, non generaliter, sed in specie
vsurpari à nobis de mutatione essentiali,
qua desinit substantia prior, Vt cum aqua in
nuptijs Canæ miraculosè mutatur, ut iam
non sit amplius aqua, sed Vinum præstans
& generosum.*

*Secundam Causam reprehensionis affert:
Quòd data transsubstantiatione, qua est species
mutationis, non amplius sit negotiū de rebus dispa-
ratis, & vana sit questio, num unum de altero
dici possit. Quæ enim disparata erant, unum facta
sunt, & quia transyt unum in alterum, alterum
est abolitum, quo ipso disparatarum Natura ces-
savit.*

At.

Atqui hoc ipsum est, Cur exceptio illa mutationis inserta sit propositioni nostrae. Hanc enim ob causam, quod post mutationem (videlicet substantialē) disparata desinunt esse disparata: diximus disparatarū rerum unam non esse alteram citra mutationem; ut aqua & vinum disparata erant, ante mutationem per miraculum factam, Nondum enim aqua erat Vinum. Post mutationem verò miraculosam, quae diuina Virtute Christi facta est, non jam aqua amplius est, Sed quae prius aqua erat, Substantialiter facta est Vinum. Quomodo & Papistae negant, hoc, quod panis fuerat, & ipsum Christi Corpus disparata esse, quia per mutationem substantialem seu transubstantiationem desierit esse panis, & in locum eius successerit Corpus Christi. Non igitur impugnat, Sed confirmat exceptionem nostram haec ratio, nec contra nos, sed pro nobis hic agit aduersarius iste, oblitus haud dubiè sui ipsius, ut solent homines, Φιλονέτοι καὶ ἐπίτιμοι saepe afferre arma, quibus non tam alios, quam se ipsos & causam suam laedunt.

Postremo & Commixtionis exceptionem
impertinentem esse persuadere nobis hic
Sophista conatur. Quia, inquit In mulsō non
dicitur mel esse aqua, vel aqua esse mel, sed ali-
quid tertium resultans, utrumq; est,

At vero non una illa commixtionis
species est, quam allegat Sycophanta. Mis-
cetur aër spiritibus nostris in Cerebro. Mis-
cetur aqua modica, vel Cerevisia vel Vino.
Hic quæ disparata fuerant ante commixtio-
nem, Vnum quiddam fiunt, mixta inter se
proportione certa. Nam quia superat vis spi-
rituum, & plus est Cerevisia vel Vini, quam
aquæ infusæ, manet appellatio Spirituum,
Cerevisia, aut Vini. Neque absurdum est
dicere, in his exemplis, disparatarum rerū
nam fieri alteram propter Commixtionē cer-
to modo factam, quæ est causa alterationis.

Sed pudere debebat ὑπερηφανοῦς istum
Pyrgopolynicen, quòd ex tam tenuibus ca-
villationibus celebritatem nominis aucu-
patur.

Narrant historie, Domitianum Casa-
reminutio principatus sui, quotidie in Cubi-
culum

culum secretum se abdidisse, ut seria meditationi grauiſſ: negotiorum intentus esse videretur. Sed cum ex ministris quidam per foramen introspiceret diligentius, vidit nihil illum aliud agere, quam *MVSCAS CAPTARE*, easq; stilo præacuto configere, Atq; is postea interroganti, esset ne quis intus cum Cæsare, lepide respondit, *NE MVSCA Quidem.*

Simile prorsus artificium exercet Hoffmannus noster, ad ostentationē se totū componens, & gloriam eximia atq; excellentis opera, nauat & Ecclesia captans, cum tenuissimis tantum argutiolis & Cavillatiunculis indulgeat, quod perinde est ac si Culicibus & muscis insidietur. Quibus adeo non expleri potest, ut tandem ipse in muscam Venenatam, quæ secundum Salomonem, preciosa unguenta corrumpit, Metamorphosi quadam pœtica conuersus, etiam quæ rectissime dicta sunt assultu & rostro suo inficiat & corrumpat, aut si hoc persicere non possit, saltem alarum complosione strepitum ac sibilum molestum cieat. Ejus rei exemplum.

pra-

præter ea, quæ hæcenus Commemorata
sunt, præbet reprehensio descriptionis germani-
cæ Disparatorum à nobis propositæ. De
quæ in hunc modum scribit.

X.
Pag. 32.

Non satis perspicue **CAVTELA** illa propo-
nitur. Quod disparata sint, quorum non est sub-
stantia eadem, nec necessario additur, sed potius
absq; ullo periculo omitti. Si enim eandem substan-
tiam intelligis, quod substantia unum est: improprie
dictum est (einerley Substant) quod habet non
 $\tau\omega\tau\acute{o}\tau\eta\varsigma$, sed $\acute{o}\mu\omega\iota\acute{o}\tau\eta\tau\alpha$. Deinde rebus disparatis,
non convenit $\tau\omega\tau\acute{o}\tau\eta\varsigma$. Agitur autem hic tantum de
disparatorum prædicatione de se inuicem, cui
 $\tau\omega\tau\acute{o}\tau\eta\varsigma$, ut alienum, non potest, obstare, itaq; inepte
eximitur. Quod si eandem substantiam intelli-
gis, ut est Petri & Pauli, nec hoc modo istam exci-
pere oportuit, Quia cum nihilominus disparata
sint persone, una non potest esse altera.

Quam ridiculum est, Sycophantam i-
stum, perspicuitatem in nobis desiderare,
quam res ostendit nullam esse in ipsius Ora-
tione? Quid enim ista, quæ de verbo ad
verbum, ex libro Hoffmanni recitavimus,
Continent, nisi inanem & obscurum strepi-
tum, quales muscarum bombi esse solent te-
merè hinc inde Vagantium? Sed quantum
Cor.

Conjecturis assequi licet, existimamus hos
eum sonos quantumvis obtusos edere volu-
isse.

Quòd, scilicet, non opus fuerit, ut in
descriptione Disparatorum adderemus ver-
ba illa: Quorum substantia non est eadem. Hanc
enim tum exceptionem, tum CAVTELAM
non necessariam nominat more Iuridico, for-
tassis, ut Musca quoque CAVTELAS
Cepolla legisse videantur, & novitius iste
Doctor inter Iurisconsultos Theologus, &
inter Theologos Iurisconsultus repente ap-
pareat.

Sed ineptit, (hac enim voce delecta-
ri videtur) quantumvis ferociens musca
ista venenata, cum ex ipsa descriptione, seu
ἐπιλυσι, & interpretatione vernacula La-
tina Vocis disparatorum, Cautelam seu ex-
ceptionem peculiarem efficere conatur. Cum
enim in germanico Idiome, vno Vocabulo,
Vox Disparatorum exprimi non possit, ἐξ-
ἠκίστω diximus Disparata (de quibus hoc
quidem in loco à nobis dicitur) res diversas
esse quarum non sit vna eademq; substantia,
Nec

Nec aliud dicere volumus, quàm quòd ca-
villator iste his Verbis effert. Rebus dispa-
ratis non Convenire τῶν τῶν. Nihil igitur
opus erat exprobratione ὀπωπίας in Voce
germanica Eimerley. Cujus significatio ex
collatione membrorū in qualibet Oratione,
facile intelligi potest etiam à pueris, num de
τῶν τῶν, id est, identitate an verò de ὀπωπι-
ῶν seu similitudine accipienda sit, Multò
minus intempestiva illa disputatione opus
erat, qua ostentare se iste voluit, quòd ubi
τῶν τῶν est, ibi non possit locus esse prædicationi
disparatorum. Et quòd Petrus & Paulus eius-
dem sint substantia (scilicet specie non nume-
ro) & quòd tamen disparata persone sint. Quæ
neque ignota nobis sunt Dei beneficio, ne-
que contra nos, sed pro nostro instituto fa-
ciunt.

Sed NOTO hæc tantum, inquit, non ex-
agitabo neque exagitabo. Nos igitur (ut grati-
am ei referamus, quòd notatione non tam
alicuius erroris nostri, quàm Curiositatis
sue contentus, exagitare ista, quæ rectè di-
cta sunt à nobis, non voluerit) Monemus
homi-

hominem, ne se ipsum eiusmodi nugis deinceps deridendum atque exagitandum viris intelligentibus prebeat: Et Melanthonianam illam Commonfectionem sequatur, qui in preceptis Dialecticis puerilem illam regulam explicans, Substantia diuersa non dicuntur contraria, sed disparata, jubet vitare subtilitatem nimiam, Et versum citat. Crede mihi sapere est, non nimium sapere.

Quod si hanc quoque viri sapientis & communis Germaniae praeceptoris admonitionem siue notare, siue exagitare voluerit, fortassis ut subtilis & Seraphici alicuius doctoris titulum in Ecclesia mereatur: fruatur sanè per nos *παταστυρία* ista sua, qua nihil nisi Vanum laborem habet, qualis illius fuit, qui grana ciceris ex spacio distante missa, in acum continuo & sine frustratione inferebat, Quem cum spectasset Alexander, donasse dicitur eiusdem leguminis modio, Quod premium fuit illo opere dignissimum.

Sed ipse tandem sese nouo strepitu, ut pergat ad alia, exuscitans, Medulla, inquit
huius

huius propositionis est remotio regularis prædicationis, quæ ut robur habeat, ita uniuersalis esse debet, ut omnes regularium species simul & semel excludat, Bremenses autem negationem ad synonymam, quæ species est regularium, reducunt. In regularibus enim non tantum agitur de integris definitionibus, quæ cum suo definito conueniunt, uel conueniri possunt, aut cum idem de se ipsa dicitur, sed etiam cum sigillatim species de individuo, uel de specie & individuo genus aut differentia, aut proprium, aut Accidens prædicatur, modum regularibus accensio prædicationibus, quæ certè non habent istam Synonymam rationem ad inuicem. Nisi igitur cum ad species transeat, remotio expressè omnes inuoluantur, particularis erit negatio, atq; ita robore destituta ad Conclusionem necessario.

Satis apparet gloriosum istum Theologastrium herere atque impingere in appellatione prædicationis Synonymæ. Hanc enim cum Synonymia confundit. Redeat ergo ad scholam cum pueris, & ex Cathedra paulisper descendens, seposito interim pileo Doctorali, in subsellijs repetat doctrinam de antepredicamentis, ubi pueri docentur, quid sit prædicari $\sigma\omega\omega\nu\mu\omega\sigma$ καὶ ὁμωνύμωσ.

Nos

Nos lectori locum Damasceni subiiciemus
qui cap. 8. Dialectices hoc modo discernit
Species predicationum. Uniuoca predicatio
est, quando & nomen, & definitionem ipsius no-
minis suscipit Subiectum, ut animal predicatur
de homine: & suscipit homo, & nomen & defini-
tionem animalis. Animal enim est substantia ani-
mata seu sensibilis. Sed & homo suscipit definitionē
hanc. Et substantia enim est homo, & animata &
sensibilis. Equiuoca autē predicatio est, quando
nomen quidem suscipit, definitionem autem ne-
quaquam, ut imago hominis nomen quidem
hominis suscipit, non autem definitionem. Defini-
tio enim hominis est animal rationale, mortale, in-
tellectus & disciplina capax. Imago autem neq₃ a-
nimal est, Non enim est animata, neq₃ rationalis,
neq₃ intellectus & disciplina capax.

Hæc si didicisset aliquando Hofmannus
iste, qui sibip̄si tantā eruditionis persuasio-
nem induit, non ita fadē ac turpiter insciti-
am suam proderet in eo, cum predicationes
Synonymas, tantum speciem quandam re-
gularium predicationum esse affirmat, cum-
que negat, Synonymè de individuo predicari
speciem, vel de specie genus, aut differenti-
am, aut proprium, aut accidens. Et tamen

C   ceu

ceu larva Depositoris assumpta, quales in
beanorum convivjs adhiberi solent, pileo
ac cornibus verendus, exclamare audet,
quasi re praclare gesta & strage ingenti edi-
ta: Deus bone, quot vexis scholasticis obnoxia
est iactantia ista $\Psi\epsilon\upsilon\delta\omega\nu\mu\mu\delta\ \gamma\nu\acute{\omega}\sigma\epsilon\ \textcircled{?}$ Et mox
leniori vocabulo notationum utens, properare se
quidem ad magis realia: & tamen monstrando
quam manca & mutila sit doctrina de predicati-
onibus apud nos cognitio, quos ex suo ingenio rursus
suis aestimans, temere arrogantem vocat, attingere se
ista voluisse, ait, ut dilueret hominum istorum Super-
biam, & sobolem eius ferociam nonnihil retunderet.

At verò, si paria reddenda essent,
arrogantissimo $\mu\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\omicron\lambda\omicron\gamma\omega$, quam non esset
difficile, Leoninam Cumano isti detrahere,
Si fortè ab hexo agnitus, castigatione durio-
ri ad officium revocari posset, retusa, ut lo-
quitur, Superbia, & huius sobole ferocia, De
qua non tam alios insimulare, quam semet-
ipsum accusare meritò debebat.

Verum cum non libeat nobis imitari
scurrilem ipsius dicacitatem: relinquamus
sanè personato isti & inepto Vexatori, Vexas
illas suas, de quibus gloriatur, Scholasticas. Quas
cum

tum legent viri graues & intelligentes, non modo audaciã hominis istus deprehendent, temerè reprehendentis, quæ non intelligit, atq; flagitiosam oscitantiam atq; ignorantiam suam, quam alijs tribuit, palam profitentis, sed etiam pertulantiam istam execrabuntur, quærentem delitias in peruertendis re-
 ctè dictis, & in lacessendis temerè atque exagitandis alijs. Quæ petulantia siue à nature vanitate, & superbia insolenter se effe-
 rente supra alios, siue à malitioso alijs nocendi studio profecta sit, certe à professione nominis Theologici alienissima est. Verum ita plerumque fit, quemadmodum apud AEschilum dicitur, ἢ δε μωρία μάλις ἀδελφῆ
 ἢ πονηρίας ἐφ.

Nec dissimulat ματαιόλογος iste, lusisse se hæcenus tantum. Nunc enim, inquit, ad κοινόμεον accedam. Itane verò sex Paginae integræ perierunt Sycophantæ isti, antequam ad ea, de quibus controvertere nobiscum voluit accederet? Quid feret autem hic tanto dignum promissor hiatus? qui Inuoluta se euolunturum, superflua ressecaturum, & or-

XII.

dine seruato, quod dicere voluerimus, simplicissime & perspicue propositurum se pollicetur?

Istum, inquit, Statum habent Bremenses.
Pag. 33. b. Hanc locutionem, *Panis Sacra Cana est Corpus*
& 34. Christi, esse predicationem figuratam:

Hoc igitur affirmatum probandum est: Quia autem non libuit illis uti simplici Syllogismo, qui à definitione fuisse optimus, sed a remotione categorarum specierum enunciationis, disiunctio Syllogismo hoc fieri oportuit, cuius disiunctio propositionum quidem est partium, propter tres predicationis species, unicum tamen Syllogismum admisisset, si in minore duarum negatio constitisset. Sed & hoc ipsis displicuit, ut præter superflua alia ad minimum gemino Syllogismo opus fuerit. Tales autem illi sunt, ubi aperie prodeunt.

I. Syllogismus.

Prædicatio, aut est regularis, aut figurata, aut inusitata.

Rerum autem disparatarum, quales sunt Panis & Corpus Christi una de altera proprie nunquam predicari potest.

Ergo aut Figurata, aut inusitata erit enunciatio, cum dico Panis est Corpus Christi.

II. Syllogismus.

Rerum disparatarum una de altera, aut Figurata, aut inusitata forma predicationis dicitur.
Sed Panis & Corpus Christi res disparata,
non

non iunguntur forma predicandi inusitata.

Ergo debetur illis forma figurata.

Probatio remotionis in minore, est autoritas D. Philippi, qui inusitatum speciem tantum designavit propositionibus de Filio Dei.

Ostentare se, ut apparet, Hoffmannus voluit, ne prorsus rudis haberetur Dialectica. Itaque, etsi turpiter antea impegit, statim in primo limine praeceptorum Dialecticae, cum ruditatem suam prodidit in explicanda praedicatione Synonyma, hoc tamen rectè nunc ab eo fit, quod antequam disputet de argumento nostro, quod impugnandum sibi sumpsit, prius statum ex Scripto nostro repetendum esse putavit. Reprehendit autem consilium nostrum, quòd disjunctivo potius, quàm simplici Syllogismo usi simus. Hic enim à definitione, inquit, fuisset optimus.

Cur verò Musca ista hinc inde circumvolitans, non ad ea loca Scripti nostri se contulit, ubi definitionem Sacramentalium praedicationum (quas suo modo ad figuratas pertinere passim diximus,) ex Theodoretis & Augustini autoritate toties inculcavimus? Vnde vel pueris Syllogismum istius-

modi simplicem conficere licuisset.

Figuratarum prædicationum Species est, cum de Signo externo & visibili prædicatur res signata:

In hac locutione Sacramentali: Panis est Corpus Christi, quod pro nobis est traditum, prædicatur res signata, videlicet Corpus Christi, de Signo, id est, de Pane.

Ergo hæc locutio Sacramentalis, Panis est Corpus Christi pro nobis traditum, est figurata.

En igitur Hoffmanne Syllogismum simplicem, si omnino talem à nobis requiris.

Quòd autem Syllogismum disjunctivum à nobis positum hac Cavillatione suggillas, quòd gemino syllogismo opus sit, ad illum evolendum: vel ignorare, vel callide dissimulare videris, quòd pueri etiam, qui Dialecticam à primo limine salutârunt, sciunt nihil esse frequentius, quàm in texendis Syllogismis, studio brevitatis, ad Conclusionem Syllogismi principalis addere aliud consequens, juxta regulam: Quicquid sequitur ad consequens bonæ consequen-

quentia, sequitur & ad antecedens.

Nihil autem necesse fuit, in sermone Vernaculo terminos scholasticos à nobis Vsurpari, Quod si factum esset, multò magis calumnia tibi parata fuisset, à qua Initium hujus disputationis supra fecisti, Superbi & arrogantis esse in scripto germanico artium terminos sollicitè urgere.

An verò ita imperitos nos esse puerilium exercitiorum putas, ut si libuisset, ea ipsa forma, qua tu unicum Syllogismum fieri debuisse dicis, contexere argumentum nostrum non potuerimus? Nam cum idem argumentum varias formas recipiat, ceu laus est care, mollis cedensque sequatur, si doctos digitos, jussaq; fiat opus: Quid facilius fieri à nobis potuisset, quàm hoc modo argumentari?

Omnis predicatio aut est regularis, aut figurata, Philippus verò tertiam speciem primus adieci, videlicet Inusitatam.

At hæc propositio, Panis est Corpus Christi pro nobis traditum, non est regularis predicatio: Quia disparatū de disparato

dicitur, quod regulariter fieri non potest.
Aut si quis Philippica distinctio retinenda sit, ne quidem ad inusitatas referri potest, Quia author huius appellationis inusitatam prædicationem tantum ad propositiones de filio Dei incarnato retulit.

Est igitur hæc propositio, Panis est Corpus Christi pro nobis traditum, figurata.

En tibi Hoffmannæ etiam disjunctivum Syllogismum unicum, nisi quod probatio Minoris intexta est: ne tu dicas, quod jam pridem objicis, in Minore non constituisse negationem duarum partium, quæ removenda fuerint.

Sed verissimè à Comico dictum est:
Homine imperito nihil quidquam vidi injustius, qui nisi quod ipse facit, nihil relictum esse putat. Tu enim tuo libitu atque arbitrato ex nostro argumento, alias atq; alias formas Syllogismorum tibi sculpis, Idq; ita facis, ut imitari velle videaris lanios imperitos, qui multas parvas particulas faciunt: Et nobis non concedis jus, ut argumentum nostrum ea forma exprimere-

mus

mus, qua in Vernaculo sermone commodissimum fore judicavimus. Ac miramur tibi tam exigue & exiliter omnia nostra ad Calculum revocanti, non in mentem venisse, ut peculiarem reprehensionem institueres, quod etiam ordinem Syllogismi naturalem, dedita opera mutavimus in germanico, prius recitata Minore, quam maiore propositione, Sed in Rhetorum scholis forte tum audivisti, Orationem popularem liberiolem & pleniolem esse, quam sunt concisi & nudi Dialecticorum Syllogismi, & plerumque argumentationes inchoari à Minori.

Cum autem profitearis, te superflua XIII. omnia refecare velle: & ex geminis illis tuis Syllogismis priorem nobis totum concedas: Cur non contentus fuisti posteriore altero, de quo dimicatio est?

Rerum disparatarum una de altera, non regulari, sed aut figurata, aut inusitata forma predicationis dicitur.

Sed Panis & Corpus Christi, utpotè disparata, non junguntur forma predicandi

inuisitata, quam D. Philippus tantum assignavit propositionibus de filio Dei.

Ergo Corpus Christi predicatur de Pane figurate.

Pag. 34^b

Hunc enim Syllogismum, ais deinceps, te improbare ob remotionem inuisitatae predicationis in Minori, quae rationi ex natura predicationis petite palam aduersetur. Quae uero est illa ratio? Cui, inquis, Competit definitio, ei definitum competit, & non est denegandum. Sacramentalibus locutionibus competit definitio inuisitatarum. Est enim Inuisitata praedictio, quae disparata, per mysticum, & nec regulari, nec figurato conuenientem modum unita, Sacro sermone de se inuicem uere praedicat. Sacramentales autem locutiones disparata iungentes, de quibus hic est disputatio, sacri sermonis usu, & modo mysterij uera sunt, Omnium uero confessione negantur regulares, testimonio etiam cuiusdam apud aduersarios magni nominis, figuratarum naturam respuunt, id quod insuper immota demonstratione firmatum est supra: Ergo Sacramentales istas locutiones uerius inficiaberis irregulares, & figuratas, à quibus ipsa natura dissident, quam inuisitatas, quibus suo modo se accommodant.

Hic si tuo more in lente unguentum quarere uellemus, causam fortè haberemus
repa-

reponendi tibi illa tua, quae supra in nos calumniosè detorsisti: Studere te variarum rerum intricata Coäceruationi: Et rem extricare vel non potuisse vel noluisse, quorum neutrum sit laudabile.

Sed rem ipsam potius persequemur. Omnis definitio, inquiunt Iurisconsulti, (quorum sermone te delectari supra observavimus, fortassis quia magnificentiae tuae aliquid accedere inde putas) periculosa est. Meminimus etiam D. Philippum sæpè dicere. Non cuiusvis artificis esse, rectè definire. Cur ergo hoc tibi sumis, ut novam Inusitatae predicationis definitionem in medium afferas, & eam quidem huiusmodi, ut cognitionem lectoris verba ipsa & sententia verborum effugiant? Quis est enim ille modus mysticus, qui nec regulari, nec figurato conveniat? Deinde quid est, quod disparata per mysticum & nec regulari, nec figurato convenientem modum VNITA esse?

Respicit modus mysticus unionis, haud dubie rem ipsam, id est, modum unionis disparatorum. At regularem & figuratum modum

modum nemo unquam præter te ausus est
dicere ad unionem rerum pertinere, cuius
prædicationis modus saltem designetur istis
vocalibus.

Præterea etsi nemo ita prophanus est,
quin fateatur Sacramentales locutiones sacri
sermonis usu, & modo mysterij veras esse,
tamen non propterea figurata esse desi-
nunt.

Cum dico, Flamma in ore Apostolorum,
aut Columba descendens super Christum,
aut halitus quem Christus ex ore suo efflat
in discipulos, est Spiritus Sanctus, Vera est
prædicationis, & Sacri sermonis usu, & modo
mysterij, videlicet quia cum istis rebus visi-
bilibus conjuncta erat exhibitio Spiritus S.
Figuratum tamen prædicationis modum esse,
negare neque ausis, neque si velis, possis.

Ergo stare utrumque potest, Sacramen-
tales locutiones, usu sermonis sacri, & my-
sterij moda veras esse: Et easdem tamen
ad prædicationis modum figuratum con-
gruere.

Et quam in iustitiam prædicationem
esse

esse definitis, qua disparata per mysticum modum
unita sacro sermone de se inuicem verè prædicen-
tur. Eam nos multò rectius prædicationem
figuratame Sacramentalem nominare pos-
sumus, ea quidem ratione, qua veteres no-
men mysterij peculiariter Sacramentis tri-
buunt, propterea quòd foris aliud cernitur,
aliud intus animo intelligitur,

Nimis autem apertus dolus est, quòd
testimonio cuiusdam magni nominis Viri, Sacra-
mentales locutiones naturam figuratarum prædi-
cationum respicere, & à figuratis ipsa natura dissi-
dere ais.

Nam quia tu ipse pagina tui libri 21.
ad locum in Orthodoxo consensu fol. 152.
prouocas: cogitare debuisti, non defuturos,
qui locum eum inspecturi essent, atque inde
percepturi, quàm dolosè fallaciam commit-
tas à dicto secundum quid, ad dictum sim-
pliciter. Non enim ἀπλῶς & in vniuersum
ille, quisquis fuit, quem Orthodoxus consen-
sus celebrat, figuratum modum prædicationis
negauit inesse locutionibus Sacramen-
talibus, Sed hoc voluit, non vulgarem, se
in his agnoscere figuram, quæ in nuda signi-
fica-

in tota rerum vniuersitate. Quod perinde est,
ac si dixisset: Sole propositiones de filio Dei
incarnato pertinent ad predicationem inu-
sitatam. An non ergo pudet te negare,
quod exclusiua in textu Melanthoniano re-
periat? Et qualis quæ soilla tua Cauilla-
tio est? Licet dicatur earum non esse alia exem-
pla in tota rerum vniuersitate, tamen hoc potius
exceptionem à regularitate vniuersi innuere,
quàm ut aliarum inusitatarum & Sacrarum
verarumq; vnionum exempla, præsertim si doctri-
na eorum exquisitius tradenda sit, rejiciat.

Exquisitius te tradere posse autumas ista,
quàm Philippus explicârit. Sed tu te corni-
cum oculos configere posse putas, ut dignus
videare illo elogio, quo post paginas duas
eipovixâs ludificare alios conaris? Verè hic
discipulus præceptorem D. Philippum magno post
se relinquit intervallo, INSCITIAE scilicet spacio
à Viro doctissimo separatus. Et quæ te quæso de-
mentia cepit, quod cum Vnione persona dua-
lirû naturarû in Christo, (cujus descriptionis
ad Inusitatas predicationes retulit Melan-
thon) aliarum Vnionum exempla confun-
dis? quæ habeant sanè sacram veramque
vnio-

unionem, ἁποδοῦσ tamen, καὶ ὑποστατικῶς
καὶ ἀχωρίτως unita non sunt.

Vera quidem & Sacra unio est, quae Sa-
cramentalis nominatur, Sed praedicationis
modum disertè retulit Melanthon ad fi-
guratas, 1. Corinth. 10. & 11. Itaq; glossu-
lis tuis diffidens, quibus Melanthonem in
partes tuas attrahere frustra niteris, Ultrò
tandem Elacianico more auctoritatem eius
abijcis, & quasi non eadem ratione appella-
tio quoque ipsa inusitata praedicationis à
Philippo primùm usurpata repudiari possit,
retinere tamen, Si Dis placet, praedicationem
inusitatum conaris, abiecta interpretatione
authoris.

Ponendo, inquis, D. Philippum tantum propo-
sitiones de filio Dei inusitata praedicationi subiecisse:
se: haud iniuria porro, tamen quaeretur, num quae
D. Philippus in artibus statuit, ea non tantum sint
oracula per se, & suo loco immota, sed etiam in pra-
iudicium veritatis Coelestis urgeri debeant?

Vtinam, Sycophanta, idem observares
cum tuis, quoties Lutheri, quoties Brentij
vestri nomen anteceptis opiniouibus vestris
pratexitis. Si enim oracula immota non
sunt

Sunt, ut certè non sunt, nisi quantum Ora-
culis Scripturae Sacrae nituntur, quaecunque
ab hominibus, quantumvis magnis & eru-
ditis prolata sunt: Cur in præjudiciũ verita-
tis celestis illa ex eorũ scriptis urgetis, quæ
authoritate Scripturae probari non possunt?
& cur in horum Scriptis judicandis, non se-
cundũ, sed contra Scripturã pronuntiatis, ut
fit in hac ipsa controuersia Sacramentaria?

Nam quæ aliqui feruore conten-
tionis alicubi incommodius scripserunt,
ea pertinaciter urgere non desinitis. Quæ
uero in scriptis eorum, ad normam Scriptu-
rae Sacrae congruunt, quæq; cum Orthodoxæ
Ecclesie omnium temporum consensu Catho-
lico consentiunt, Ea (quia palato vestro non
sapiunt, quia ad superbiam & fastum ve-
strum non conducunt, quia opes & reditus
vestros non augent, quia gratiam & fauo-
rem hominũ vobis non conciliant) perpetua
silentio obruere, & in his, qui vitæ & for-
tunarum suarum discrimen adire, quàm ve-
ritatem agnitam abijcere malunt, non de-
sinitis Conuitijs incescere, odijs vatiniianis

D pro.

prosequi, deniq; fraudibus Sophisticis, & ut
aperta, quantum in vobis est, opprimere? De
quo nolite dubitare, graues vos aliquando
rationes Deo reddituros esse.

Pag. 55 b

Nam te Hoffmanne nequaquam bona
conscientia Causam hanc agere, tota pagel-
la sequens ostendit: In qua, ne dissimules, ut
ais, quod fert sententia tua, ingenue fateris,
nolle te aduersari figurata locutioni, ne *λογωπα-
χία* excitetur, si sub figura quis recipiat Synec-
dochen illam, quam D. Melanthon in Diale-
cticis ponit & explicat, nec non D. Lutherus in
propositionibus Coena admisit. Et quasi rem no-
uam, & abs te primùm inuentam asseras,
admodum sapere tibi videris, quòd decla-
mitas, sub titulo figurata predicationis gene-
raliter complecti D. Philippū voluisse, tum tropos
illos, in quibus significatio propria unius alicuius
vocis mutatur, tum figuras eas, quibus non iam
singularum vocum proprietates, quam modus attri-
butionis seu *ὑπόθεσις* & habitudo predicati ad sub-
iectum a regulari predicationi deflectit.

Hec cum tu ipse supra confessus sis, atti-
gisse nos in Scripto nostro germanico, cum
aduersarijs nostris discrimen inter tropos
& si-

Et figuras in memoriam revocauimus: Quid
est, quod insidias doctrinae Caestri nos struere Ca-
lumniaris, approbata confessione figurata locutio-
nis in verbis Coena? Et tibine, (qui Kw & Pag. 35.
ἐπιμαλ' ἐχων, in laceffendis alijs tam proca-
es) an nobis (quibus aduersarij inevitabi-
lem necessitatem defendenda innocentiae
nostra, & causa publice afferunt) Superbien-
di & nocendi, de quo hic loqueris, Studium recte
ac conuenienter tribues?

Cumq; de appellationibus diuersis earun-
dem figurarum, Grammatici ipsi inter se
certent, & adhuc sub iudice lis sit, Cur cum
professus sis λογωμαχίαν te fugere velle, Me-
tonymiam Sacramentalem Philippi postea
reycis, quae (vt disertè scripsimus) eodem lo-
co à nobis habetur, quo Synecdoche. Nimi-
rum si ad Sacramentorum naturam accom-
modetur utraque, neq; de Signis nudis, sed
de exhibitione rei Signata, quae fit in logiti-
mo vsu signi intelligatur.

Nec aliter D. Philippus in Scriptis The-
ologicis Metonymiam Sacramentalem ex-
plicauit ipse, quod ad praedicationis modum

attinet, quàm sicut in Dialecticis Synecdochen ad propositionem integram accommodavit.

Nominat enim, ut tu ipse locum totum recitas, Synecdochen, hanc prædicationem figuratam, Flammæ in ore Apostolorum erant Spiritus Sanctus, significans nimirum Specialem præsentiam & efficaciam Spiritus, Sancti, cujus substantia alioqui, utpote infinita, non uni rei magis, quàm alteri adesse, id est, replere omnia rectè dicitur. Cum hac explanatione Synecdoches, cur non coniunxisti Melanthonianam declarationem propositionum de Cena, quæ in enarratione ipsius in priorem ad Corinthios extat?

Calix (inquit) est Communicatio Sanguinis Christi, id est, *ILLA RES* externa visibilis, quæ Sanguis Domini nobis exhibetur. Sic panis quem frangimus est *ILLA RES* externa visibilis, quæ efficimur Socij & membra Corporis Christi: Sicut dicitur, Evangelium est potentia Dei, id est, illa res seu instrumentum, quo Deus est efficax. Et rursus: Hic est Calix, novum testamentum. μετανομία est, ut si dicam, Fasces sunt imperium Romanum.

Agnoscis ne Φιλιππομάσις Crocitat-
ones

tionem Coruorum te imitari, & λογομαχίας
ferere, Cum de Synecdoche, ut est à Melan-
thone explicata in Dialecticis, atque ita de
figurata prædicatione Consensum esse fate-
ris: Interea autem negas, te assentiri Philip-
po ponenti Metonymiam, quam sic explicat
in propositionibus Paulinis de Pane & Cali-
ce, ut dilucidè non obscurè doceat, se intelli-
gere attributionis modum eiusmodi, quo nõ
significatio nuda ostendatur, sed simul com-
prehendatur exhibitio rei Signata in usu le-
gitimo. Ex quo sequitur, Metonymiam Sa-
cramentalem non minus ad propositiones
integras accommodari à D. Philippo, quàm
in Dialecticis Synecdochen dixit esse in
hac oratione, Flammæ in ore Apostolorum
erant Spiritus Sanctus.

Insignem verò Calumniatorem te osten-
dis, Cum posita Metonymia Sacramentali, (quam
tu cum vulgaribus tropis Confundis) Calui-
nianos, inter quos Philippum numeras, improbè
ac impudenter mentiris, verum esse negare quòd
Christus dixit, Quid enim contra hanc Ca-
lumniam efficacius dici potuisset, quàm
quòd Philippus de toto genere figuratarum

XVI

predicationum scripsit in Dialecticis? Figurata predicatio est in Sermone improprio, Ubi tamen sententia *VERA* est. Et in nostro scripto legere potuisti, quod disertè diximus Christum non minus Veracem esse in sermone figurato, quàm regulari & proprio.

De Aspaste uerò qua scribis, ea cum ad Hieronymi sententiã ab eo citatã, et abs te sinistrè detortã, imò & mutilatè initio tui libri positam pertineant, ad eum ipsum aut horem te remittimus, teq; hortamur, ut & Dei timorem (ne temerè alios accuses, in quibus tu ipse accusandus es) & Candorem (ne dicta Scriptorum, siue Veterum siue recentium calumniosè interpreteris) in Dei & Ecclesiæ conspectu, maiorem deinceps adhibeas.

XIX.

Postremo ad tuas, (quas sic vocas) notations in Bremenses reuersus, Non posse te praterire ais *TVMIDORVM* illorum doctorum pudendam incogitantiam, qua fixè hallucinantur, cum dicunt: Ad predicationem insusceptam pertinere solas propositiones de filio Dei: quæ vera sint per Communicationem Idiomatum. Et ut festiuus esse videaris, Ironice addis, hos discipulos, præceptorem D. Philippum magno post

post se intervallo relinquere, in scitia scilicet spacia
a viro doctissimo separatos. Hec nobis legen-
tibus, in mentem venit joci, qui de Platone
et Diogene narratur. Calcabat Diogenes Cul-
citram Platonis, presentibus aliquot Diony-
sij amicis, quos Plato ad conuiuium inuitaue-
rat, Et facti rationem reddens, Calco inquit,
Platonis fastum. Huic Plato, Calcas, sed alio
fastu. Erat enim hoc ipsum fastus, quod am-
bitiose ex furo virtutis laudem captabat, Et
superbia ipse tumens, alienam superbiam
calcare se putabat. Idem facere nobis vide-
tur Hoffmannus, qui ne quidem canina sua
maledicentia Cynico isto inferior est.

Tumidos nos doctores vocat, cum uerè sit
ipse, ut est in prouerbio, κόμπη & μάξιμη.

Incogitantiam nobis obijcit & halluci-
nationes, quibus vitijs totus liber ipsius sca-
tet. Inscitiam nobis inpingit, qui cum ipse
sibi eruditionem omnem solus tribuat, cogi-
tare debebat, quod AESopus respondit.

Nihil nobis ab ipso eruditionis relic-
tum esse, ideòq, non habere, quod conquera-
tur de nostra inscitia.

Secd

Sed audiamus tamen, qualis error ille sit, quem se animadvertisse ait. Si, inquit, solas propositiones de Filio Dei, quae sunt vera per Communicationem Idiomatū, retuleris ad classem inusitatarū locutionum, tūc haec propositiones, quas ibi adscripsit D. Philippus: Deus est homo: Verbum caro factum est: Vera statuentur per Communicationem Idiomatum, quod nec est, nec D. Philippus somnauit. Nam ut eruditè & rectè Beza in praefatione cuiusdam libri Heslandi scripsit (Veritas enim etiam in hoste laudanda est) nec Dei, nec hominis nomen est ἰδιώματος, sed ἔστι αὐτῶν σηματικόν, ut taceam absurda, quae consequuntur, si Deus sit homo per Communicationem Idiomatum, cum illud fiat per unionem personalem naturarum, cuius unionis consequens est Communicatio Idiomatum.

Hæc tu Hoffmannæ, in eo certè laude dignus, quòd modum inusitate prædicationis, vel nunc tandem agnoscis, ab alijs prædicationib. discernendum esse, non secundū Sacramentales locutiones, sed secundum ea exempla, quæ D. Philippus author hujus appellationis in dialecticis suis posuit, Et quòd veritatem ais etiam in hoste laudandā esse.

Deniq; quòd ab Ubiquitariorum impijs, etq; in Christū Blasphemis paradoxis, quibus

unio personalis & Communicatio Idiomatū
confunditur (hoc est, utrumq; planè everti-
tur) dissentire te profiteris, sicut alibi etiam
ab ipso ubiquitatis seu omnipresentiæ Car-
nis Christi prophano dogmate palàm sen-
tentiam tuam seiungis, & vel in hac parte
istius controuersie, quæ hanc Ecclesiam nostrā
ante annos plures quàm viginti horribili-
ter turbauit, assentiri te nobis ostendis.

Etsi autem ex ipso D. Philippo demon-
strare tibi possemus ad Communicationem
Idiomatum referre, Philippum promiscuè
propositiones omnes, in quibus de filio incar-
nato, subjecti locum vox concreta obtinet:
Quòd & scholasticos fecisse constat: Ta-
men ne λογομαχίας persequi uelle uidea-
mur, Nos quoq; maioris perspicuitatis & di-
stinctionis causa, fatemur Propositiones il-
las DEVS est homo: Et uerbum Caro fa-
ctum est, pertinere ad unionem ipsam
describendam, quæ est fundamentum &
basis κωνάσις ιδιωμάτων, id est, prædicati-
onis illius, qua quòd uni naturæ proprium
est, tribuitur personæ in Concreto. Ideo enim

D S vera

Vera est hæc forma prædicationis, quia hæc
 duæ naturæ, λόγος & natura assumpta sunt
 vnum ἕνωμένον.

Quod autem deinceps Subijcis: Certum
 est, non omnes propositiones de filio Dei esse inusita-
 tas. Cum dico Filius Dei est æternus. Filius Ma-
 ria est passus, non minus regulares sunt hæc propo-
 sitiones: ac si dicam: Homo est mortalis. Verum
 etiam hoc est, in istis non habere locum κοινω-
 νιδιωμάτων, quare huius mentione earum non po-
 test fieri exclusio. De eo nunc contendere tecum
 nihil attinet, cum hoc loco prorsus sint ἀπερ-
 ῖστον. Nam Philippus satis ostendit se non
 simpliciter loqui de omnibus propositionibus
 filio Dei: sed quæ ratione hypostatice unionis
 de Christo dicuntur. Itaque illa, filius est æter-
 nus omnino huc non pertinet.

Præterea si tuo more voculas captare vel-
 lemus, cautè hoc accipiendum esse diceremus
 quòd inconsideratè misces hanc propositionem,
 Homo est mortalis: cum non totus homo mor-
 te destruat, sed Corpus tantum: Neg. æ-
 ternum esse, accidens est filio Dei, sicut mortale
 est accidens humano Corpori. Sed commodi-
 tus te sentire in his, quàm locutum esse exi-
 stima

stimabimus. Et similem candorem in aliorū
scriptis legendis prestare te decebat.

Quod ergo addis, delicias militares
captans: (Dulce est enim bellum inexpertis)
Videndum esse, quā periculosum sit munire
tergum & nudare pectus. Et nos vel exclusisse pu-
tas propositiones principales à D. Philippo annota-
tas, atq; ita, totum genus inusitatarum propositio-
num annihilasse, vel eas per κοινωvια ιδιωματα-
των depravasse. In eo Sycphantam te rursus
præbes. Πονηρὸν δὲ inquit Demosthenes, πονη-
ρὸν ὁ συκοφάντης αἰεὶ, ἔπανταχόθεν θασκανον
καὶ Φιλαίτιον. Et tamē ne vel incōmode alio-
rū dicta pertinaciter tueri, vel simplici ve-
ritati deesse velle videamur, Rogamus te
inquisitorem prauitatis heretica, aut potius
vanissimū vitilitigatōrē nostrū, ut ne gra-
ueris inspicere locū scripti nostri jam pridem
cōtra vbiq; ueritatis Apostolū I. An. editi Pag.
295. ac quod illi de inusitatis prædicationib.
respondimus, tibi quoq; respōsum esse putes.

Cumulat autē siue Calūnias, siue ineptias
suas Hoffmānus, cum in fine refutationis ad-
uersus nos peculiariter instituta ludit gene-
ralib. & abiguis locutio: ut cum negat κοινω-
vια ιδιωματατων, sermonistropū esse (quasi uerō

XX.

Pag. 38. b.

tropi vocabulum non generalius saepe accipi-
atur) Cumq; de ἀλλοιωσι verbali lectori ver-
ba dat (perinde ac si idem sit prædicatio vera
& falsa) deniq; cum ad manipulares nostros,
quos sic vocat, nos ablegat. (Quos alios nos nõ
agnoscimus, quã quibus cum, secundũ scriptu-
re sacre normã, & purioris Ecclesiæ indubita-
ta testimonia de fide orthodoxa nobis conue-
nit, cuius summã etiã in Augustana Confessio-
ne dextrè intellecta cõprehensã esse scimus.

Sed de his, cum non libeat nobis, occu-
patis grauioribus vocationis nostræ labori-
bus, cum Suffeno isto, & per Φιλαυτίαν
prorsus excacato verba facere diutius, finem
responsionis huius nostræ faciemus, Monen-
tes hominem, vt illud quod de Cælo descen-
disse fertur Γνωθι σεαυτον, Nosce te ipsum, Et
quod Craso respondit oraculũ σεαυτον γνωσ-
κων, ευδαιμων κροισε περασεισ. Fælix Crasus
erit, benè si se nouerit ipse, discat & obser-
uet deinceps maiori cura, ne si ita, quemad-
modum cepit, τῆ ἀλαζωνία καὶ Φιλαυτία
quæ reuera vt Plato dixit, πρῶτον κὶ μεγα-
ρον ἐστὶ κακὸν τοῖσ ἀνθρώποισι indulgere
per.

perrexit, amandetur ad eos, de quibus Re-
verendæ memoriæ D. Lutherus alicubi scri-
psit his verbis, Quæ monendi Hoffmanni &
eius similibus causa (ut in ijs se tanquam in
speculo aut imagine sua contemplantur) ad-
ijcere non grauabimur.

Sic igitur D. Lutherus de Superbis &
fastuosis Theologis novitijs. **F**ühlest

du dich aber / vnd ledest dich düncken
du habest es gewiß / vnd kützelst dich mit
deinen eigen Büchlin / leren / oder schreie-
bē / als habest du es seer köstlich gemacht /
vnd treflich gepredigt / Gefellet dir auch
seer / das man dich für andere lobe / wilt
auch vielleicht gelobet sein / Sonst wär-
dest du trawren oder ablassen.

Bistu der haar / Lieber / so greiff dir
selber an deine ohrē / vnd greiffest du recht /
so wirstu finden ein schön par / grosser /
langer / raucher Eselsohren.

So wage vollend die kost daran /
vnd schmücke sie mit gülden Schellen /
auff das / wo du gehest / man dich hören
kündet

Lünde/ mit fingern auff dich weisen vnd
sagen/ Sehet/ Sehet/ da gehet das seine
thier/ das so köstliche Bücher schreiben vñ
trefflich wol predigen kan/ Alle den bist
du selig vnd ober selig im Himelreich etc.

Es heist aber. *Deus, superbis resistit
humilibus autem dat gratiam.*

Deo Soli gloria.

Εἰς Μεγαφρονούντας.

Q Αρσος τ' ἀρχαλέον λίην νόσημα,
Τὴν ἀισχρῆν παραχρῆμ' ἀλαζονίαν
Τίπτει, ἤδη Φιλαυτίαν βεβήλην.

Καὶ πᾶσαι κακομήχανοι βροτοῖσι
Φαύλων ἄισπα γ' εἰσὶ μὲν, τέλθ' δ' ἔ
Εχθαίρουσι τὸ θεῖον γ' ὡς μάλισσα,

Τίπτ' οὖν ὦ μεγα νήπι' αὐπέρεστ
Ἀνθρωπίσκε πολυαξόπως βραχισήρ,
Αἰδ' σπερμολόγ, ὃς τυχόνθ' ὅμοιον
Χροῖῃ ἤθ' ἔχεις, τ' ἀλαζονεύη,

μαλλον

Μᾶλλον δ' ἀντιβοῶς ἔξυβρίζεις
Πλατεῖς; ὡς ἂν, ἰδοῦ, ἅψ' πελονταε
Θήσωροι ὀλέκληροι εὐόλιθοι,
Εἰκάσιοι, βλαβερὸν ἀσθενεῖς, δύσουροι.
Οὐδὲ πρὸ δοκεῖς ἐὼν βέβαιος
Εὐέκτιστο τυχῶν χροός; τ' ἀκιδνα
Καλῶν σπέπτεο κρινέων ἰάνθη,
Φώδης τ' ὠκημόρως σκιάς ὄνδρος
Ρώμη καὶ βιοτῆ βροτῶν ἀπάντων.
Αἰδ' ἡγή σε πελεσκέμεν μαθόντα,
Μέμνησ' αὖ πῶς ἔ' ἀγνοεῖς ἀγ' οὔτε
Οἶδ' οὔ' εἶδεναι οὐ πῶς ἂν δύνηαι.
Καὶ πρῶτον μάθε, γνῶθι τοι σεαυτὸν,
Ἀρχὴν δηλονότ' ἰδρίας ἀληθοῦς.
Οὕτως τοι κέρα' ἀνθάδες κοπάσῃ,
Καὶ δὴ γ' αὖ ἀύλικα ἔρπεται μάλ' εἰδώσ.
Θνητοῖσιν Χαρίδες ἔ' ἀμβρότισι.

Τέλ ©.

Ζ. Ε.

OCN 66826215